

JACOB VAN WASSENAER OBDAM (SPA)
AAN CONSTANTIJN HUYGENS [OOST-EEKLOO]
23 AUGUSTUS 1645
4090

Samenvatting: Wassenaer, die Van der Burgh had overgehaald mee te gaan naar Spa, is niet erg opgetogen over zijn verblijf aldaar, omdat geleidelijk aan bijna iedereen is vertrokken. Bovendien geneest het water zijn kwalen niet. Van der Burgh was van plan een liedje te maken over hun beider verblijf aldaar.

Bijlage: Wassenaer aan Agnes van Renesse, 23 augustus 1645?

Huygens' antwoord (zie Wassenaer aan Huygens, 26 september 1645 [Worp 4, nr. 4129, p. 214]) is verloren gegaan.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Huisarch., Inv. G1, nr. 3, fols. 171, 178: brief (dubbelvel, 15x21cm, ab | d; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 4, nr. 4090, pp. 197-198: onvolledig (<Myn reys tot ... niemand van consideratie>, <Den Heer Agent ... UEd. mededeylen.>).

Namen: Jacob van der Burgh; Frederik Hendrik; Ernestine de Ligne (gravin van Nassau); Ernestine Charlotte van Nassau Siegen; Johan Frans Desideratus van Nassau Siegen; Marie de Rohan, (hertogin van Chévreuse).

Plaatsen: Aken; Burtscheid; Luik.

Glossarium: liettje (liedje).

Transcriptie

A Monsieur

Monsieur de Zuylichem.

Mynheer,

Myn reys tot hier te Spae is redelyck voorspoedich geweest, en in passant te Luyck heb ick den Agent van der Borch gedebaucheert om met herwaerts te koomen, wt welckers scryven UEd. sal verstaen hebben hoe het ons hier geviel op ons aenkompt. Sedert is het myn noch al meer affgevallen, want daechelycks veel volck vertreck[t], en, soo lang ick des Heren Agents geselschap hadt, die verleden Sondach vertrocken is, soo couleerden den tyt noch al stilswygende door, maer sedert vint ick het der heel verdrietich, soodat ick UEd. verseker dat ick Syn Hooghey, om myn vermaeck tot dese reys, myn leven om geen verloff moeyelyc vallen sal.

Ick heb sedert verleden Maendach acht daegen beginnen waeter te drincken sonder tot noch toe enige baet te vinden, en heb de sinckingen op 't oor en op de tanden, soo frequent en sterck, als ick oit te vooren gedaen heb, soodat ick myn tyt in ellende doorbreng en, scoon der al plaisir was, gelyck der niet en is, ick hetselve niet sou kunnen smaecten. En was daerenboven bang dat de doctoren myn hier noch 14 daeghen alleen soudent hebben willen houden, maer desen morgen syn se by myn geweest en [hebben] geseyt dat se anders niet kunnen mercken als dat de interne parteyen heel wel geconstitueert syn; dat myn quaet alleen komt wt vochtige herssenen, dat het badt myn daer volkomentlyck van sal ontlasten. | b | En dat ick naer noch 4 off 5 daegen waterdrinckens daernaer toe sal moogen gaan. Ik meen te Botsier te gaen, welke baeden myn 't meest aengeraeden worden. Oock is daer een clooster vol myn hertjens. Hoe het daer afflopen sal, sal den tyt leren. Soo der iet notabels mocht voorvallen, sal niet manqueren het UEd. te advisereren.

Madame de Sievreuse seyt men dat te huys is, sal hier niet koomen. De Grævin van Nassau is hier met haer soon en ongetroude dochter, die myn somptyts op Graeff Maurits kosten onderhoud. Gelooff dat sy oock binnen een dach off 6 naer Aeken gaet. Anders is hier niemand van consideratie.

Myn dan recommanderende in de continuatie van UEd. goede genegentheyt, sal ick desen eyndigen, maer blijven soo lang ick leef,

Mijnheer,

UEd. ootmoediegen en ganse verobligeerden dienaer
J. van Wassenaer.

Spae, desen 23 Augusti 1645.

Den Heer Agent hadt een liettjen in de pen op dit fray sejour van Spae; soo het voltrocken is, twyffle ick niet off sal 't UEd. mededeylen.

Ick bidt UEd. myn te willen vergeven dat ick de vryicheyt neem UEd. te bidden dese ingeslootene eens door een bode te willen laeten bestellen.

Vertaling

Aan mijnheer [Constantijn Huygens] de heer van Zuilichem.

Mijnheer,

Mijn reis naar Spa is redelijk voorspoedig verlopen, en op doorreis door Luik heb ik de zaakgelastigde [Jacob] van der Burgh van het rechte pad af gebracht door hem met mij mee hierheen te laten komen, uit wiens ¹brief u zult hebben kunnen vernemen hoe het ons hier beviel bij onze aankomst. Sedertdien is het voor mij minder aangenaam geworden, want dagelijks vertrekken hier vele mensen. Zolang ik het gezelschap van de heer de zaakgelastigde nog had, die afgelopen zondag [20 augustus] is vertrokken, ging de tijd ongemerkt voorbij, maar sindsdien vind ik het hier heel treurig, zodat ik u kan verzekeren dat ik Zijne Hoogheid [Frederik Hendrik], met het oog op mijn `vermaak' op deze reis mijn leven lang niet meer om verlof lastig zal vallen.

Ik ben afgelopen maandag [21 augustus] begonnen met het drinken van [het bron-]water voor acht dagen, zonder er tot nog toe enige baat bij te vinden, en heb nog steeds de pijnen aan oor en tanden even vaak en sterk als ik ze tevoren al had, zodat ik mijn tijd in ellende doorbreng en ik, als er al plezier zou zijn te beleven, wat er niet is, daar toch geen behagen in zou kunnen scheppen. Daarbij was ik ook nog bevreesd dat de doktoren mij hier nog veertien dagen alleen zouden willen houden, maar vanmorgen zijn zij bij mij geweest en hebben zij gezegd dat zij niets anders konden constateren dan dat mijn ingewanden in goede toestand verkeren, en dat mijn pijn slechts door vocht in de hersenen wordt veroorzaakt, en dat het baden mij daarvan volledig zal afhelpen, alsmede dat ik na vier tot vijf dagen water drinken zal mogen vertrekken. Ik overweeg naar Burtscheid te gaan, waarvan de baden mij het meest worden aangeraden; er is daar ook een ²klooster vol met nonnetjes. Hoe het daar zal gaan zal de tijd leren. Als er iets opmerkelijks mocht voorvallen, zal ik niet nalaten het u mee te delen.

Van mevrouw [Marie de Rohan, hertogin] van Chévreuse zegt men dat ze thuis is en dat ze hier niet zal komen. [Mevrouw Ernestine de Ligne] de gravin van Nassau is hier met haar zoon [Johan Frans Desideratus van Nassau Siegen] en haar ongetrouwde dochter [Ernestine Charlotte van Nassau Siegen]. De gravin onderhoudt mij soms op kosten van graaf [Johan] Maurits [van Nassau Siegen]. Ik geloof dat zij ook binnenkort naar ³Aken gaat. Verder is hier niemand van belang.

---

1. Jacob van der Burgh aan Huygens, 14 augustus 1645 (Worp 4, nr. 4074, p. 192).

2. Het cisterziënserinnenklooster van Sint-Jan-Baptist.

3. Van Wassenaer schrijft in zijn brief van 26 september 1645 aan Huygens (Worp 4, nr. 4129, p. 214) dat hij de gravin van Nassau naar Aken heeft begeleid en vervolgens naar Maastricht is gegaan. Uit Van der Burghs brief aan Huygens van 14

Terwijl ik mij inmiddels aanbeveel voor de continuering van uw goede genegenheid, zal ik deze [brief] beëindigen, maar [zelf] blijven zo lang ik leef,

mijnheer,

uw ootmoedige en verplichte dienaar
Jacob van Wassenaer [Obdam].

Spa, 23 augustus 1645.

Mijnheer de zaakgelastigde [Jacob van der Burgh] is een liedje aan het schrijven over dit fraaie verblijf in Spa. Als hij het heeft voltooid, twijfel ik er niet aan dat hij u er ⁴deelgenoot van zal maken.

Ik vraag uw vergiffenis voor de vrijheid die ik neem, u te verzoeken de ingesloten ⁵[brief] door een bode te willen laten bezorgen.

---

oktober 1645 (Worp 4, nr. 4155, pp. 229-230) blijkt dat Van Wassenaer eerst naar Luik terugkeerde en vandaar op 14 oktober weer naar het leger vertrok.

4. In Van der Burghs brief aan Huygens van 14 augustus 1645 (Worp 4, nr. 4074, p. 192) wordt niet over een dergelijk liedje gesproken.

5. Van Wassenaer aan zijn vrouw Agnes van Renesse van der Aa, 23 augustus 1645? (verloren?)?
